

שפה זו לדורות הבאים אחריהם. בימינו, מדיניות ממשלת צרפת היא של שפה אחת, הצרפתית. בקטע של רחוב הארסנל שבו נמצא ביהכ"נ, הוסב שם הרחוב לרחוב: 'הרב אלי בלוך', על שמו של הרב הצעיר ממיין שנספה בשואה, הי"ד.

הריסת בית העלמין

למעלה הערתי שבחירת מיקומו של בית העלמין, היתה בחירה אומללה. לצפונה של מיין, בין שני זרועות של נהר המוזל, נמצא אי שומבייר²⁷². הכניסה הצפונית לעיר היתה דרך האי שומבייר ושער שומבייר, אחד משמונה עשר שערי מיין מימי הביניים. השער ממוקם על גדות נהר המוזל, ולידו גשר שנקרא היום 'פון דה גריל'²⁷³. השטח שהוקצה לבית העלמין בשנת שע"ט, היה ליד גשר שומבייר. כמובן, איזור זה הינו איזור רגיש מאוד מבחינה בטחונית, בהיותו עומד באחת הכניסות הראשיות של העיר מיין, עיר ספר הנמצאת כמעט תמיד במצב מלחמה.

מאז ייסוד בית העלמין, פנו השלטונות, הצרפתי והגרמני, פעמים רבות לקהילה היהודית בדרישה לעקור את בית העלמין, על מנת לבנות במקומו ביצורים. בכל פעם הצליחו היהודים בס"ד לדחות את רוע הגזירה. בשנת תרנ"ט (1898) נתבעה הקהילה, באמצעות מנהל הביצורים הגרמניים, למסור לממשל הצבאי את איזור בית העלמין. הקהילה עתרה לבית המשפט בקולמר, ובשלב שני לבית המשפט העליון בלייפציג, אך עתירתם נדחתה. בלית ברירה הוצאו עצמות הקדושים ממקום מנוחתם, ונקברו בקבר אחים בבית העלמין החדש²⁷⁴, שנמצא באותו רחוב במרחק קילומטר בערך.

שטח בית העלמין הישן, מקום מנוחת הגאונים על גדות המוזל

272. Ille deChambière

273. Pont des Grilles

274. Avenue de Blida: בית העלמין נמצא ב:

אחרי סיום העבודות התקיים טקס בו הציבו על קבר האחים מצבה מיוחדת, עליה נכתב: "בכי בכו על אנשי קהלתנו שנטרדו ממנוחתם ומתוקה שנת העובד כי יצאה גזרת מלכות לבנות על קברתם על קיר החומה בנין חיל ונלקטו עצמותיהם ונקברו פה בכבוד ובהספד גדול בחודש חשון תרס"ג לפ"ק. ת.נ.צ.ב.ה". נוסח זה נכתב גם בתרגום לצרפתית. בתקופה האחרונה הורגש שיש בנוסח זה משום פגיעה בכבודם של גדולי עולם, רבני מיץ, שלא הוזכרו בשמותיהם המפורשים. לכן ביוזמת הרב במברגר שליט"א רבה של מיץ, ובהתייעצות עם גדולי הפוסקים, הוסיפו נוסח חדש בצידה האחורי של מצבת קבר האחים, וזה נוסחה:

פ"ט

אח"ח 5234567

החל 1946

מקובל שפה ביניהם טמונים הגאונים אדירי התורה

הרב משה הכהן נארוול מחבר 'אל מלא רחמים' נפ' ל"ג בעומר תי"ט

הרב יונה תאומים פרנקל בעל ה'קיקיון דיונה' נפ' א' פסח תכ"ט

הרב גרשון אשכנזי בעל 'עבודת הגרשוני' ועוד נפ' ט' שבט תע"ג

הרב שמואל הילמאן נפ' ח' טבת תקכ"ח

החל 1948

הרב אריה לייב בעל ה'שאגת אריה' ועוד נפטר ט"ז תמוז תקמ"ה (1784)

החל 1948

כל הקדושים השוכנים פה זכותם תגן עלינו להושע תשועת עולמים

ב.מ.צ.ב.ב.א.ס.²⁷⁵

ת.נ.צ.ב.ה

צד קדמי של המצבה עם הנוסח הישן

צד אחורי עם נוסח חדש ושמות הרבנים

275 = בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן סלה.

קהילת מיץ בימינו

במיץ חיות כיום כשש מאות משפחות יהודיות²⁷⁶. הרוב הגדול הם אשכנזים, אך יש שם כיום גם משפחות ספרדיות ומשפחות מעורבות. הממונים על ענייני הרוח של הקהילה הם הרב הראשי, הרב ברונז פיוזון, ואב"ד הקהילה הג"ר משה אריה במברגר שליט"א, רבה של "קהל עדת ישורון". בית הכנסת של "קהל עדת ישורון" עדיין קיים במיץ, אך אין קהילה חרדית נפרדת.

בית הכנסת 'עדת ישורון' מיץ

בעיר מיץ ישנם כיום שלשה מניינים בשלוש נוסחאות: נוסח אשכנז, נוסח חסידי ומנין ספרדי. למעשה אין די אנשים כדי לקיים את שלושת המניינים בכל יום מימות החול, לכן הונהגה שיטה של רוטציה; שבוע אחד כולם מתפללים בביהכ"נ האשכנזי, שבוע אחר כך כולם בביהכ"נ הספרדי, לאחר מכן שבוע בנוסח החסידי, וחוזר חלילה. בשבתות מתקיימות תפילות נפרדות לכל נוסח²⁷⁷. הקהילה מקיימת שחיטה עצמאית²⁷⁸, הישג גדול לקהילה כה קטנה. יש במיץ איטליז כשר, שמוכרים בו גם מוצרי מכולת. בבניין הקהילה הסמוך לביהכ"נ נמצאים בית ספר יהודי, מסעדה כשרה, אולם שמחות, משרדי הקהילה, משרדי חברה קדישא, בית מדרש אשכנזי לימות החול²⁷⁹, ובית כנסת ספרדי. מקווה טהרה נמצא במקום אחר. כמו כן יש בסמוך לביהכ"נ בית אבות יהודי, הממוקם בבניין בית החולים לשעבר. 'בד"ץ מיץ' מעניק הכשרים למוצרים רבים, ביניהם: חלב עמיד, שניתן לרכוש בכל רחבי אירופה, ומשקה ה'מירבל' - משקה לורני מסורתי, המיוצר משזיפי 'מירבל' כתומים.

יהודי מיץ מודעים למורשת התורנית האדירה של עירם. בזמן האחרון הוקם במיץ כולל על שם בעל 'שאגת אריה', בינתיים מדובר על מוסד בקנה מידה מאוד קטן, אך מקווים שהוא יתפתח, כך שהעיר מיץ תחזור ותופיע במקום מכובד על מפת מרכזי התורה בעולם.

סיוון תשס"ז

276 מספר דומה למה שהיה בתקופתו של ר' אברהם ברודא.

277 בשבת יש מניין נוסף גם בדרום העיר.

278 אך השוחט לא גר במיץ.

279 בפועל מתפללים שם גם בשבתות, ומשתמשים בביהכ"נ הגדול רק בחגים ובשמחות.